

ISLAMIC REPUBLIC OF IRAN
CIVIL AVIATION AUTHORITY

برنامه ملی آموزش امنیت هواپیمایی کشوری

جمهوری اسلامی ایران

Islamic Republic of IRAN
NCASTP

Edition: 03
October 2025

ویرایش: ۰۳
مهر ۱۴۰۴

فهرست مطالب

فصل اول - کلیات برنامه ملی آموزش امنیت هواپیمایی کشوری	۴
۱.۱ هدف	۴
۱.۲ دامنه و حوزه عملکرد	۴
۱.۳ اصول قانونی	۴
۱.۴ تعاریف و اختصارات	۵
۱.۵ سازمان‌ها و مسئولیت‌ها	۶
۱.۶ مراکز آموزشی امنیت هوانوردی	۷
فصل دوم - کارکنان امنیتی	۸
۲.۱ استخدام	۸
۲.۲ انتخاب کارکنان امنیتی	۹
۲.۳ الزامات آموزشی	۹
۲.۴ تأیید بازرس فنی امنیت هوانوردی	۹
۲.۵ تأیید بازرس و ممیز ملی امنیت هوانوردی	۹
۲.۶ تأیید مدیران امنیت هوانوردی	۹
۲.۷ تأیید مدرس امنیت هوانوردی	۹
۲.۸ پیشرفت شغلی	۱۰
فصل سوم - کارکنان غیرامنیتی	۱۱
۳.۱ استخدام و انتخاب کارکنان	۱۱
۳.۲ الزامات آموزشی	۱۱
فصل چهارم - صدور گواهینامه	۱۲
۴.۱ کلیات	۱۲
۴.۲ بازرسان فنی امنیت هوانوردی	۱۲
۴.۳ مدرسان امنیت هوانوردی	۱۲
۴.۴ بازرسان ملی امنیت هوانوردی	۱۲
۴.۵ مدیران امنیت هوانوردی	۱۲
فصل پنجم - طرح درس‌ها و محتوای دوره‌های آموزشی	۱۳
۵.۱ کلیات	۱۳
۵.۲ شناسنامه آموزشی دوره‌های امنیت هوانوردی	۱۴
فصل ششم - اسناد و سوابق آموزشی	۳۸
۶.۱ نگهداری اسناد و سوابق آموزشی	۳۸
ضمایم	۳۹

تاریخچه سند

تاریخچه سند طبق جدول ذیل صورت پذیرفته است.

تاریخچه اصلاحات برنامه ملی آموزش امنیت هواپیمایی کشوری			
شماره ویرایش	تاریخ	توسط	ملاحظات
۰۱	دی ۱۳۹۵	دفتر مرکزی حراست سازمان هواپیمایی کشوری	انتشار اولیه
۰۲	فروردین ۱۴۰۰	دفتر مرکزی حراست سازمان هواپیمایی کشوری	لحاظ نتایج تحلیل فاصله سیستم نظارت بر امنیت هوانوردی بر اساس پروتکل‌های اصلاحیه ۱۷ چک‌لیست USAP-CMA یکاؤ
۰۳	مهر ۱۴۰۴	دفتر مرکزی حراست سازمان هواپیمایی کشوری	بروز رسانی طبق ضمیمه ۱۷ و سند ۸۹۷۳ یکاؤ (ویرایش ۱۳)، اصلاحات نگارشی و لحاظ بازخورد اجرایی نسخه قبلی

مقدمه

بر اساس استانداردهای ضمیمه ۱۷ پیمان شیکاگو، کشورهای عضو این پیمان ملزم به تعیین مقام ذیصلاح امنیت هوانوردی شده‌اند که مسئول تهیه، به روز رسانی و اطمینان از اجرای برنامه ملی امنیت هواپیمایی کشوری و برنامه ملی آموزش امنیت هواپیمایی کشوری است. بر این اساس مصوبه ۵۲۹ شورای عالی امنیت ملی، سازمان هواپیمایی کشوری به عنوان مقام ذیصلاح تعیین شده است.

آخرین استانداردها و توصیه‌های اجرایی ایکائو و تجربه اجرای ویرایش قبلی این برنامه، به عنوان مرجع بازنگری در نظر گرفته شده است. نقش آفرینان امنیت هوانوردی به منظور اجرای اثربخش مسئولیت‌های تشریح شده در برنامه ملی امنیت هواپیمایی کشوری، ملزم به تهیه، به روزرسانی و اجرای برنامه آموزشی مختص به خود بوده و تغییرات لازم برای انطباق با این برنامه را در برنامه آموزشی خود در نظر بگیرند.

بر اساس استانداردهای مذکور، برگزاری دوره‌های آموزشی امنیت هوانوردی منوط به رعایت الزامات مندرج در این برنامه است.

فصل اول – کلیات برنامه ملی آموزش امنیت هواپیمایی کشوری

۱.۱ هدف

۱.۱.۱ هدف اصلی از تهیه و اجرای این برنامه اطمینان از اجرای اثربخش برنامه ملی امنیت هواپیمایی کشوری است. همچنین ایجاد یک چارچوب برای انتخاب و آموزش کارکنان نقش آفرینان امنیت هوانوردی است که این موضوع از طریق مواردی از جمله بررسی شرایط احراز صلاحیت کارکنان، اجرای دوره‌های آموزشی اولیه، بازآموزی و آموزش هنگام کار، طرح درس‌ها و ساعات آموزش، برای اطمینان از کسب دانش و مهارت کافی در اجرای اثربخش فعالیت‌های امنیت هوانوردی صورت می‌پذیرد. که در نهایت هدف این برنامه، ایجاد نگرش، دانش، مهارت و تجربه لازم برای کارکنان به منظور انجام وظایف منطبق با برنامه ملی امنیت هواپیمایی کشوری است.

۱.۱.۲ تمامی نقش آفرینان و ذینفعان ملزم به ایجاد، به روز رسانی و اجرای برنامه آموزشی داخلی منطبق با این برنامه هستند که باید به طور مرتب بررسی و به روز رسانی گردد تا اطمینان حاصل شود که نه فقط الزامات موجود بلکه نیازهای احتمالی آینده را نیز برآورده نماید.

۱.۱.۳ این برنامه تعیین کننده حداقل مقررات برنامه آموزشی نقش آفرینان امنیت هوانوردی و همه کارکنان آنها است لذا نقش آفرینان در صورت وجود مقررات مراجع بالادستی، بر اساس ارزیابی ریسک، نتایج اقدامات کنترل کیفیت و شرایط و مصالح داخلی، می‌بایست فراتر از الزامات این برنامه عمل نمایند.

۱.۱.۴ سازمان هواپیمایی کشوری بر اساس برنامه ملی امنیت هواپیمایی کشوری مسئول تهیه، به روز رسانی، مدیریت و نظارت بر حسن اجرای برنامه ملی آموزش امنیت هواپیمایی برای تمامی کارکنان امنیتی و غیر امنیتی است و در صورت نیاز، الزامات و توصیه‌های لازم را به نقش آفرینان و ذینفعان ارائه می‌نماید.

۱.۱.۵ با ابلاغ این سند، ویرایش‌های پیشین آن و تمامی بخشنامه‌های صادر شده مرتبط تا زمان ابلاغ، ابطال می‌شوند.

۱.۲ دامنه و حوزه عملکرد

این برنامه برای تمام نقش آفرینان و ذینفعان صنعت هوانوردی و تمام کارکنان امنیتی و غیر امنیتی آنها و مراکز آموزش امنیت هوانوردی لازم‌الاجرا است.

۱.۳ اصول قانونی

مراجع تهیه این برنامه از جمله موارد ذیل است:

الف) مصوبه و آئین نامه اجرایی ۵۲۹ شورای عالی امنیت ملی

ب) برنامه ملی امنیت هواپیمایی کشوری جمهوری اسلامی ایران

پ) استانداردها و توصیه‌های مندرج در ضمیمه ۱۷ پیمان شیکاگو و سند ۸۹۷۳ ایکائو

۱.۴ تعاریف و اختصارات

تعریف اصطلاحات امنیت هوانوردی، به شیوه نامه ۱۳۱۷ سازمان هواپیمایی کشوری ارجاع می گردد. علاوه بر آن موارد ذیل نیز در این سند استفاده شده است.

هوانوردی: منظور هوانوردی غیر نظامی است.

سازمان: سازمان هواپیمایی کشوری به عنوان مقام ذیصلاح امنیت هوانوردی غیر نظامی در جمهوری اسلامی ایران.

کارکنان: افرادی که دارای رابطه استخدامی (موقت، دائم یا به صورت پیمانکاری) با نقش آفرین امنیت هوانوردی یا ذینفعان باشند.

کارکنان امنیتی: کارکنانی که بر اساس برنامه ملی امنیت هواپیمایی کشوری در حوزه امنیت هوانوردی، مسئولیت و شرح وظایف دارند.

از جمله کارکنان مسئول کنترل دسترسی، نظارت و گشت زنی، امنیت هواپیما، امنیت پرواز، بازرس فنی مسافر و بار کابین، بازرس فنی بار همراه مسافر، بازرس فنی بار و پست هوایی، بازرسی فنی وسایل نقلیه، مدرس امنیت هوانوردی، مسئول انجام اقدامات کنترل کیفیت امنیت هوانوردی، مدیر امنیت هوانوردی، مسئول تطبیق بار و مسافر و فعالیت های امنیتی مربوط به کیت رینگ، تشریفات و پذیرایی مرتبط با هواپیما یا فرودگاه.

کارکنان غیر امنیتی: کارکنانی که شرح وظایف آنها غیر از کارکنان امنیتی است.

از جمله کارکنان ستادی (اداری و مالی، پشتیبانی و خدماتی)، پروازی، کنترل ترافیک هوایی، فنی و مهندسی، تعمیرات و نگهداری، دیسپچ، عملیات زمینی هواپیما، کنترل بار و مسافر، متصدی حمل و نقل در فرودگاه، سوخت رسانی وسایل پرنده، پذیرایی، تشریفات فرودگاه و شخصیت های مهم و دیپلماتیک (VIP&CIP)، گمرک، شرکت های پهبادی و سایر کارکنان مستقر در فرودگاه ها خصوصاً کارکنانی که دسترسی به بخش هوایی و مناطق محدود شده امنیتی فرودگاه دارند.

نقش آفرین: هر نهاد دولتی، قضائی، امنیتی، اطلاعاتی، نظامی، انتظامی، حفاظتی یا خصوصی که بر اساس برنامه ملی امنیت هواپیمایی کشوری، مسئول انجام بخشی از اقدامات امنیتی در صنعت هوانوردی غیر نظامی جمهوری اسلامی ایران است.

ذینفع: مراکز ارائه دهنده خدمات هوانوردی که ملزم به دریافت تاییدیه امنیتی می باشند.

گواهینامه: گواهی است که متقاضی در صورت گذراندن دوره با موفقیت، به فرد اعطا خواهد شد.

اعتبارنامه: مجوزی است که بر اساس مقررات و شیوه نامه های مربوطه توسط سازمان به اشخاص حقیقی اعطا می شود و صلاحیت بازرسان فنی، مدرسان ملی، بازرسان ملی و مدیران امنیت هوانوردی را بسته به نوع مجوز جهت انجام فعالیت مربوطه تایید می کند.

تاییدیه: مجوزی است که بر اساس مقررات و شیوه نامه های مربوطه توسط سازمان به اشخاص حقوقی اعطا می شود.

مرکز آموزش امنیت هوانوردی: مرکز ارائه‌دهنده آموزش‌های امنیت هوانوردی بر اساس الزامات این برنامه که تاییدیه مربوطه را از سازمان هواپیمایی کشوری دریافت کرده است.

۱.۵ سازمان‌ها و مسئولیت‌ها

۱.۵.۱ بر اساس الزامات برنامه ملی امنیت هواپیمایی کشوری، مسئولیت تدوین، به‌روزرسانی و نظارت بر حسن اجرای برنامه ملی آموزش امنیت هواپیمایی کشوری بر عهده سازمان به‌عنوان مقام ذیصلاح امنیت هوانوردی است. بدین منظور اقداماتی از جمله تدوین این برنامه، اطمینان از انطباق برنامه با قوانین و مقررات ملی امنیت هواپیمایی کشوری، بازبینی دوره‌ای برنامه و در صورت لزوم اصلاح به‌موقع آن، نظارت بر حسن اجرا و اطمینان از اجرای کامل آن توسط نقش‌آفرینان و ذینفعان، ارائه راهنمایی و مشاوره به نقش‌آفرینان و ذینفعان در توسعه برنامه‌های آموزشی در صورت لزوم، نظارت مؤثر از طریق دسترسی بدون محدودیت به کلیه فعالیت‌ها، مستندات و اقلام آموزشی صورت می‌پذیرد.

۱.۵.۲ مسئولیت‌های نقش‌آفرینان و ذینفعان صنعت هوانوردی بر اساس این برنامه، عبارت‌اند از:

الف) تدوین، به‌روزرسانی و اجرای برنامه استخدام و آموزش تمام کارکنان خود یا پیمانکارانشان (که وظایف برون سپاری شده نقش‌آفرینان را به نمایندگی از آن‌ها انجام می‌دهند) مطابق با مقررات این برنامه
ب) اطمینان از برگزاری دوره‌های آموزشی امنیتی توسط مراکز آموزش امنیت هوانوردی دارای تاییدیه
پ) اطمینان از اثر بخشی دوره‌های برگزار شده برای کارکنان.

۱.۵.۳ برنامه آموزش امنیت هوانوردی داخلی نقش‌آفرینان یا ذینفعان باید دارای معیارهایی برای انتخاب کارکنان، شرایط احراز صلاحیت‌های عمومی و اختصاصی، شرایط آموزش مقدماتی، بازآموزی، آموزش هنگام کار و محتوای دوره آموزشی موردنیاز بر اساس این برنامه باشد. همچنین باید (به صورت مجزا یا ادغام شده با برنامه امنیتی) برای بررسی و تأیید به سازمان هواپیمایی کشوری ارسال و اجرای آن پس از تأیید سازمان انجام گردد.

۱.۵.۴ نقش‌آفرینان و ذینفعان باید اطمینان حاصل نمایند که تمام کارکنان امنیتی و غیرامنیتی ایشان، ضمن احراز شرایط گزینش، دوره‌های لازم‌الاجرای این برنامه را قبل از اینکه وظایف شغلی را بر عهده بگیرند، با موفقیت گذرانده باشند.

۱.۵.۵ بازآموزی دوره‌ها باید طبق الزام موجود در شناسنامه دوره در فصل پنجم این برنامه صورت پذیرد.

تبصره ۱: چنانچه ریسک امنیتی تهدیدات ارزیابی شده توسط سازمان، نقش‌آفرینان و ذینفعان در محدوده خیلی زیاد و زیاد قرار گیرد، باید بازآموزی بعدی، در اولین فرصت ممکن برگزار شود.

تبصره ۲: چنانچه در نتیجه اقدامات کنترل کیفی (آزمایش، بازرسی یا ممیزی امنیتی طبق برنامه ملی کنترل کیفیت امنیت هواپیمایی کشوری) مشخص گردد که فرد عملکرد قابل قبول نداشته است، باید بازآموزی بعدی، در اولین فرصت ممکن برای وی برگزار شود و فعالیت مجدد ایشان منوط به بازآموزی موفقیت آمیز دوره است.

۱.۵.۶ میزان یادگیری فراگیران از سرفصل های دوره های امنیت هوانوردی باید ارزشیابی شود. صدور گواهینامه دوره بستگی به امتیاز کسب شده در ارزشیابی فراگیر دارد که بنا بر عنوان دوره متفاوت است. این امتیاز برای هر دوره به صورت مجزا در شناسنامه آن دوره (فصل پنجم این سند) ذکر شده است.

۱.۵.۷ سازمان در قالب برنامه های کنترل کیفیت، سیستم آموزش امنیت هوانوردی نقش آفرینان، ذینفعان و مراکز آموزش امنیت هوانوردی را پایش می نماید.

۱.۵.۸ نقش آفرینان، ذینفعان و مراکز آموزش امنیت هوانوردی باید سیستم آموزشی خود را توسط برنامه های کنترل کیفیت داخلی، به طور منظم کنترل و پایش نمایند. علاوه بر آن، نقش آفرینان و ذینفعان ارزیابی اثربخشی آموزش را از طریق جمع آوری بازخورد فراگیران (بوسیله نظرسنجی)، بررسی فرآیند ارزشیابی و تحلیل نتایج آن، تحلیل رفتار فردی و تحلیل تجمیعی انجام دهند و گزارش این اقدامات باید به صورت سالیانه به سازمان ارسال گردد.

۱.۵.۹ آموزش های انجام شده توسط مراکز آموزشی امنیت هوانوردی باید توسط مدرسان امنیت هوانوردی دارای اعتبارنامه سازمان و در انطباق با شیوه نامه ۲۳۱۷ صورت پذیرد.

۱.۵.۱۰ برای تمامی افرادی که قرار است به بخش هوایی فرودگاهی دسترسی داشته باشند پیش از درخواست مجوز دسترسی بدون مشایعت، گذراندن دوره آگاهی امنیتی (AVSEC-TRG-01) الزامی می باشد.

۱.۵.۱۱ دوره های آموزشی مرتبط با افسر امنیت داخل پرواز (IFSO) باید در برنامه امنیتی افسر امنیت داخل پرواز (IFSO Program) تعریف شود.

۱.۶ مراکز آموزش امنیت هوانوردی

مراکز آموزش امنیت هوانوردی (ASTO¹) باید توسط سازمان تایید شود که فرایند تائید مراکز آموزش امنیت هوانوردی در شیوه نامه ۲۳۱۷ سازمان هواپیمایی کشوری تعیین شده است.

فصل دوم – کارکنان امنیتی

۲.۱ استخدام

۲.۱.۱ در این بخش حداقل شرایط احراز صلاحیت‌های کارکنان امنیتی مشخص شده است که نقش آفرینان باید در برنامه امنیتی خود لحاظ نمایند.

۲.۱.۲ تمام نقش آفرینان امنیت هوانوردی در بررسی صلاحیت‌ها باید روش‌های تجزیه و تحلیل شغلی (صلاحیت‌های حرفه‌ای و شرح وظایف) را به صورت منظم مورد بازنگری و به‌روزرسانی قرار دهند.

۲.۱.۳ تمام نقش آفرینان می‌بایست دارای فرم درخواست استخدام بوده که تمام متقاضیان باید فرم درخواست استخدام را تکمیل نمایند. فرم دارای حداقل مواردی از جمله اطلاعات شخصی همراه با یک قطعه عکس جدید، تحصیلات، سوابق آموزشی، سوابق شغلی، بررسی سوء پیشینه و تأیید هویت فرد و فعالیت‌های قبلی از جمله سوابق کیفری، اطلاعات و تجربیات حداقل ۵ سال گذشته، تأیید و پذیرش فرم توسط فرد متقاضی و عباراتی مبنی بر اینکه اطلاعات تکمیل شده صحیح، کامل و دقیق است در غیر این صورت موجب منع استخدام و پیگرد قانونی خواهد شد، تاریخ و امضای متقاضی همچنین تأیید نتایج بررسی‌های سوء پیشینه در پرونده وی درج گردد.

۲.۱.۴ فرم درخواست استخدام و فرم مصاحبه تکمیل شده، باید توسط نقش آفرینان برای مدت زمان اشتغال کارکنان حفظ شود و در صورت درخواست بازرسان سازمان هواپیمایی کشوری، قابل ارائه باشد.

۲.۱.۵ نقش آفرینان و ذینفعان باید برای هر متقاضی استخدام، بر اساس شرح وظایف و شرایط احراز شغلی، مصاحبه‌ای جهت ارزیابی عمومی و تخصصی انجام دهد. فرد مصاحبه‌کننده باید دارای مهارت‌های مناسب برای انجام روش‌های استخدام باشد و اطمینان حاصل نماید که فرد متقاضی، اهمیت و مفهوم اظهارات بیان شده در فرم درخواست را درک کرده است. از جمله اهداف مصاحبه می‌تواند اطمینان از تطابق شرایط فرد با الزامات و داشتن مهارت‌های مورد نیاز، دلایل ترک اشتغال قبلی متقاضی، اطمینان از ارائه توضیحات کافی از فعالیت‌های گذشته وی و دسترسی به اطلاعات مورد نیاز مطابق مقررات سازمان و نقش آفرین باشد.

۲.۱.۶ سازمان هواپیمایی کشوری در انطباق با این برنامه، بر مبنای برنامه کنترل کیفیت فرآیند استخدامی اجرا شده برای کارکنان امنیتی نقش آفرینان را نظارت می‌نماید. در مورد نقش آفرینان غیر خصوصی (از جمله دولتی، نظامی و انتظامی) تأیید مقام پاسخگو در تعیین صلاحیت متقاضیان استخدام قابل قبول است.

۲.۱.۷ باید برای هر پرونده استخدامی، مستندات ذیل موجود باشد:

الف) جزئیات مصاحبه متقاضی (بر اساس فرم مصاحبه)

ب) تکمیل فرآیند تأیید و نتایج آن (از جمله بررسی سوء پیشینه و نتایج آن)

پ) ارزیابی وضعیت جسمانی متقاضی و نداشتن محدودیت برای انجام وظایف محوله

ت) نام و عنوان شغلی مقام تأییدکننده متقاضی

۲.۲ انتخاب کارکنان امنیتی

۲.۲.۱ نقش آفرینان باید دارای فرآیند انتخاب مؤثر، جهت استخدام افراد به مناسبترین وجه برای کارکردهای مختلف امنیتی باشند.

۲.۲.۲ فرآیند انتخاب و گزینش می بایست به منظور رعایت مقررات و الزامات داخلی نقش آفرین بر اساس شرح وظایف شغلی، بررسی اجرای مسئولیت‌ها، صلاحیت‌های فردی، مزایا و محدودیت‌های شغلی و محیط سازمانی، انجام شود.

۲.۲.۳ نقش آفرینان باید تمام کارکنان امنیتی فعال را تحت بررسی اولیه و مستمر سوءپیشینه کیفری قرار دهند. بررسی مستمر سوءپیشینه کارکنان امنیتی باید حداقل هر سه سال یکبار انجام شود.

۲.۳ الزامات آموزشی

۲.۳.۱ کارکنان امنیتی نقش آفرینان (مانند کارمندان حراست، مسئول بازرسی فنی مسافران، بار، اقلام پروازی و مسئول تجهیزات امنیتی، مدرسین امنیت هوانوردی، ممیزان و بازرسان امنیتی و مدیران امنیت هوانوردی) باید آموزش‌های تخصصی را بر اساس وظایفی که انجام می‌دهند، با موفقیت سپری نمایند.

۲.۳.۲ در شرایطی که کارکنان امنیتی بیش از شش ماه از فعالیت خود جدا شوند، در هنگام بازگشت به وظایف امنیتی باید مورد بازآموزی مجدد قرار گیرند.

۲.۴ تأیید بازرسی فنی امنیت هوانوردی

بازرسان فنی امنیت هوانوردی باید توسط سازمان تایید شوند که الزامات و فرایند تأیید ایشان در شیوه‌نامه ۲۰۱۷ سازمان هواپیمایی کشوری تعیین شده است.

۲.۵ تأیید بازرسی و ممیز ملی امنیت هوانوردی

بازرسان ملی امنیت هوانوردی باید توسط سازمان تایید شوند که الزامات و فرایند تأیید ایشان در شیوه‌نامه ۲۲۱۷ سازمان هواپیمایی کشوری تعیین شده است.

۲.۶ تأیید مدیران امنیت هوانوردی

مدیران امنیت هوانوردی باید توسط سازمان تایید شوند که الزامات و فرایند تأیید ایشان در شیوه‌نامه ۲۴۱۷ سازمان هواپیمایی کشوری تعیین شده است.

۲.۷ تأیید مدرسین امنیت هوانوردی

مدرسین امنیت هوانوردی باید توسط سازمان تایید شوند که الزامات و فرایند تأیید ایشان در شیوه‌نامه ۲۱۱۷ سازمان هواپیمایی کشوری تعیین شده است.

۲.۸ پیشرفت شغلی

۲.۸.۱ نقش آفرینان باید مواردی از جمله امنیت و رضایت شغلی، چشم‌انداز فرصت‌های شغلی، چالش‌ها و تنوع کار، حقوق و مزایا، قدرت تصمیم‌گیری، ساعت کاری، سطح استرس، شناسایی و تشویق عملکرد قابل قبول کارکنان و محدودیت برای عملکرد ضعیف، تعریف نقش و مسئولیت‌ها و بازآموزی‌ها برای ایجاد انگیزش کارکنان در نظر گیرند. همچنین نقش آفرینان باید برای پیشرفت و ارتقای شغلی کارکنان با توجه به آنچه از آن‌ها انتظار می‌رود، برنامه ریزی به‌طور مشخص و بدون ابهام داشته باشند.

۲.۸.۲ نقش آفرینان باید در تدوین برنامه شغلی از جمله موارد ذیل را در نظر بگیرند:

- الف) صلاحیت‌های استخدام و ارتقاء به‌صورت مستمر موردبررسی قرار گیرند؛
- ب) روش‌های آموزشی به‌طورمستمر بررسی شده و برنامه درسی مورد ارزیابی قرار گیرد؛
- پ) حداکثر استفاده از منابع انسانی و امکانات صورت پذیرد؛
- ت) بهبود نظارت و مدیریت؛
- ث) ارائه انگیزه و تشویق برای انجام امور محوله

فصل سوم – کارکنان غیرامنیتی

۳.۱ استخدام و انتخاب کارکنان

۳.۲.۱ تمام نقش آفرینان و ذینفعان باید رویه‌های تعیین شده در این برنامه را قبل از استخدام کارکنان انجام دهند.

۳.۲.۲ بررسی مستمر سوء پیشینه کیفری کارکنان غیرامنیتی باید حداقل هر پنج سال یکبار انجام شود.

۳.۲ الزامات آموزشی

۳.۲.۱ تمام کارکنان غیرامنیتی باید بر اساس حداقل الزامات تعیین شده برای گروه‌های هدف در این برنامه، دوره‌های آموزش اولیه و بازآموزی در امنیت هوانوردی را (به منظور ارتقای سطح آگاهی امنیتی، آگاهی یافتن از نحوه گزارش دهی رویدادهای امنیتی و مقابله با تهدیدات) طی نمایند.

۳.۲.۲ هشدار و تذکر جهت آگاهی امنیتی برای مسافirin و عموم مردم باید در فرودگاه‌ها طبق برنامه امنیتی تهیه و اجرا گردد.

فصل چهارم - صدور گواهینامه

۴.۱ کلیات

۴.۱.۱ ارزیابی صلاحیت، پیش‌نیاز فرآیند صدور اعتبارنامه (تاییدیه) است که فرایند آن به طور کامل در اسناد وابسته تشریح شده است.

۴.۱.۲ صدور گواهینامه پایان دوره باید توسط سازمان یا مرکز آموزش امنیت هوانوردی صورت پذیرد.

۴.۱.۳ در اجرای فرآیند صدور گواهینامه از آزمون نظری یا عملی استفاده گردد. امتحانات نظری باید بر اساس سرفصل‌های عنوان شده برای هر دوره و همچنین کمیت و کیفیت آن متناسب با ساعات آموزشی دوره باشد. کیفیت و فرایند آزمون‌ها، باید براساس شیوه‌نامه ۲۳۱۷ در نظامنامه مرکز آموزش امنیت هوانوردی ذکر شده باشد.

۴.۱.۴ سازمان می‌تواند در صورت حصول اطمینان از عملکرد نامناسب بازرس ملی، مدرس ملی، بازرس فنی و مدیر امنیت هوانوردی (بر اساس مواردی از جمله اقدامات کنترل کیفی، نتایج آزمون دوره آموزشی، نتایج آزمایش‌های آشکار یا پنهان و ارزیابی‌های دوره‌ای) تاییدیه ایشان را لغو یا تعلیق نماید که در این صورت نباید در آن وظیفه شغلی خدمت کند تا زمانی که مجدداً تاییدیه را اخذ یا رفع تعلیق نماید.

۴.۲ بازرسان فنی امنیت هوانوردی

شرایط صدور تاییدیه بازرسان فنی امنیت هوانوردی به شیوه‌نامه ۲۰۱۷ سازمان هواپیمایی کشوری ارجاع می‌گردد.

۴.۳ مدرسان امنیت هوانوردی

شرایط صدور تاییدیه مدرسان امنیت هوانوردی به شیوه‌نامه ۲۱۱۷ سازمان هواپیمایی کشوری ارجاع می‌گردد.

۴.۴ بازرسان ملی امنیت هوانوردی

شرایط صدور تاییدیه ممیزان و بازرسان ملی امنیت هوانوردی سازمان هواپیمایی کشوری به شیوه‌نامه ۲۲۱۷ سازمان هواپیمایی کشوری ارجاع می‌گردد.

۴.۵ مدیران امنیت هوانوردی

شرایط صدور تاییدیه مدیران امنیت هوانوردی به شیوه‌نامه ۲۴۱۷ سازمان هواپیمایی کشوری ارجاع می‌گردد.

فصل پنجم - طرح درس ها و محتوای دوره های آموزشی

۵.۱ کلیات

۵.۱.۱ آموزش های امنیت هوانوردی برای هر جمعیت هدف در صنعت هوانوردی مشخص شده است و این دوره ها باید به صورت حضوری برگزار گردند.

تبصره: در موارد خاص، سازمان هواپیمایی کشوری، می تواند نسبت به صدور مجوز موردی برای برگزاری بخش نظری دوره ها به صورت غیر حضوری، اقدام نماید.

۵.۱.۲ مرکز آموزش امنیت هوانوردی باید طبق شیوه نامه ۲۳۱۷ سازمان، نظامنامه آموزشی خود را جهت تایید به سازمان هواپیمایی کشوری ارائه نموده و پس از تأیید نظامنامه و اخذ مجوز فعالیت مرکز، دوره های آموزشی را با مدرس ملی امنیت هوانوردی تأیید شده و با اختیارات و امتیازات اعطا شده، اجرا نمایند.

۵.۱.۳ هر دوره باید به صورت مجزا برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی شده و برای هر دوره یک گواهینامه مستقل صادر گردد.

۵.۱.۴ هر دوره نیاز به ارزشیابی دارد که شرایط قبولی در هر دوره در جدول همان دوره عنوان شده است. امتیاز دریافتی توسط فراگیر در صورتی که زیر ۵۰ درصد باشد باید مجدداً دوره مذکور را سپری نماید. چنانچه امتیاز وی بین ۵۰ درصد تا نمره قبولی دوره باشد، فراگیر می تواند حداکثر یکبار در آزمون مجدد شرکت نماید.

۵.۱.۵ مدت زمان تعیین شده برای هر دوره بدون احتساب زمان استراحت فراگیران است. لذا در اجرای دوره، زمان استراحت فراگیران می بایست به مدت زمان دوره اضافه گردد.

۵.۱.۶ حداقل زمان مورد نیاز هر سرفصل داخل پرانتز و جلوی آن مشخص شده است. زمان مورد نیاز برای آموزش اولیه در پرانتز اول و زمان مورد نیاز برای بازآموزی در پرانتز دوم ذکر شده است.

۵.۲ شناسنامه آموزشی دوره های امنیت هوانوردی

عنوان دوره:	آگاهی امنیتی	Security Awareness
کد دوره:	AVSEC-TRG-01	
مدت زمان:	حداقل ۶ ساعت آموزش نظری برای کل سرفصل ها	
توسط:	مراکز آموزش امنیت هوانوردی	
هدف:	ترویج آگاهی امنیتی، آشنایی با الزامات امنیتی و افزایش آگاهی در مورد اهمیت هوشیاری در برابر تلاش های مداخله غیرقانونی	
جمعیت هدف:	تمامی کارکنان امنیتی، غیر امنیتی (بر اساس جدول پیوست) و کارکنان سازمان هواپیمایی کشوری	
شرایط قبولی:	کسب امتیاز بالای ۷۰ درصد	
دوره بازآموزی:	هر ۲ سال یکبار - مطابق سرفصل آموزش اولیه	
سرفصل های آموزشی:		
۱- امنیت هوانوردی (۱ ساعت)		
- آشنایی با قوانین و مقررات ملی و استانداردهای بین المللی		
- آشنایی با اهداف، اصول و فلسفه امنیت هوانوردی (تاریخچه و فلسفه امنیت هوانوردی و تعاریف مرتبط با آن)		
- انواع تهدیدها (آشنایی با تعاریف، تهدیدات مستقیم، غیر مستقیم و مصادیق مداخلات غیرقانونی)		
- کالای خطرناک و اشیاء ممنوعه و تفاوت آنها		
۲- آشنایی با امنیت فرودگاه (۱ ساعت)		
- آشنایی با اهداف امنیتی فرودگاه و تهدیدات مرتبط با آن		
- آشنایی با مناطق طبقه بندی شده فرودگاهی		
- آشنایی با روش های مهم امنیتی با تمرکز بر کنترل تردد و کنترل امنیتی		
- آشنایی با تهدیدات مرتبط با فرودگاه		
- آگاهی از عواقب مرتبط با رفتار غیر قانونی در فرودگاه (مانند سوء استفاده از کارت تردد)		
۳- آشنایی با امنیت هواپیما (۱ ساعت)		
- آشنایی با اهداف امنیت هواپیما و تهدیدات مرتبط با آن		
- آشنایی با اقدامات مرتبط با امنیت هواپیما (مانند نظافت هواپیما و چک امنیتی)		
۴- واکنش به رویدادهای امنیتی و الزام گزارش دهی (۱ ساعت)		
- شناسایی، اطلاع رسانی رفتارهای مشکوک و گزارش دهی مداخلات غیرقانونی (چه مواردی، چگونه و به چه کسی)		
- پاسخ به رویدادهای امنیتی (چه مواردی، چگونه و به چه کسی)		
- حفاظت گفتار و جلوگیری تخلیه اطلاعاتی		

- ترویج فرهنگ امنیت هوانوردی

۵- آشنایی با امنیت سایبری (۲ ساعت)

- آگاهی انواع تهدیدات سایبری، مصادیق آن، آسیب پذیری های سایبری و شناسایی حملات فعال و غیر فعال
- روشهای هک و نفوذ از جمله انواع مهندسی اجتماعی و انواع بد افزارها و ...
- روشهای پیشگیری از حملات سایبری

دانش و توانایی مورد انتظار بعد از گذراندن دوره:

- ۱- تشریح استانداردها، قانون و مقررات مرتبط با امنیت هوانوردی
- ۲- تشریح و توانایی تفکیک مناطق طبقه بندی فرودگاهی
- ۳- تشریح انواع تهدیدهای مرتبط با فرودگاه و وسیله پرنده همچنین واکنش به آنها
- ۴- تشریح نحوه شناسایی رفتارهای مشکوک، مداخلات غیر قانونی و پاسخ و گزارش دهی
- ۵- تشریح نحوه پیشگیری از حملات سایبری فردی

ملاحظات:

برگزاری این دوره طبق جدول ذیل صورت پذیرد. همچنین برای ردیف ۳ و ۴ ارزشیابی و صدور مدرک لازم نیست و صرفاً تایید فرم شرکت در کلاس کافی است.

ردیف	جمعیت هدف	سرفصل ها				
		۱	۲	۳	۴	۵
۱	- تمامی کارکنان امنیتی - تمامی کارکنان سازمان هواپیمایی کشوری	☒	☒	☒	☒	☒
۲	کارکنان غیر امنیتی: - کارکنانی که دسترسی بدون اسکورت به هواپیما دارند (مانند کارکنان خدمات فرودگاهی) - کارکنان شاغل در مناطق محدود امنیتی فرودگاه (مانند فروشنده های فروشگاه ها، غرفه داران، گذرنامه و گمرک) - افرادى که درخواست تردد موقت در بخش هوایی دارند. - افراد شاغل در بخش هوایی (منطقه محدود امنیتی) ترمینال فرودگاه (مانند فروشنده های فروشگاه ها، غرفه داران و ...)	☐	☒	☒	☒	☒
۳	سایر کارکنان غیر امنیتی (تردد فرودگاهی ندارند)	☐	☐	☐	☒	☒
۴	افراد شاغل در بخش زمینی ترمینال فرودگاه (مانند فروشنده های فروشگاه ها، غرفه داران و ...)	☐	☒	☐	☒	☒
۵	افراد کثیرالتردد در بخش زمینی فرودگاه (مانند رانندگان اتوبوس، تاکسی، راهنمایان تور، متصدی پارکینگ و ...)	☐	☐	☐	☒	☐

۵.۳ دوره امنیت هوانوردی ویژه فرودگاه و بهره برداران وسایل پرنده

(Aviation security for airport and aircraft operators and their agents)

عنوان دوره:	امنیت هوانوردی ویژه فرودگاه	Aviation Security for Airport Operator
کد دوره:	AVSEC-TRG-02	
مدت زمان:	حداقل ۱۲ ساعت آموزش نظری	
توسط:	مراکز آموزش امنیت هوانوردی	
هدف:	کسب دانش و مهارت جهت رعایت الزامات و دستورالعمل‌های امنیت هوانوردی	
جمعیت هدف:	کارکنان امنیتی ویژه فرودگاه	
شرایط قبولی:	کسب امتیاز بالای ۷۰ درصد	
دوره بازآموزی:	هر ۲ سال یکبار - ۶ ساعت نظری	
سرفصلهای آموزشی:		
۱- آشنایی با مقررات امنیتی، برنامه امنیتی و وظایف امنیتی فرودگاه (۳ ساعت)(۲ ساعت)		
- ساختار استانداردهای بین المللی، مقررات ملی و رویه های فرودگاهی		
- ملاحظات امنیتی طراحی فرودگاه		
- ساختار امنیتی فرودگاه و نقش آفرینان فرودگاه		
- آشنایی با نقشه فرودگاه و مناطق امنیتی		
- فرایند گزارش دهی، بررسی گزارش ها و بازخورد نتایج آن		
- ترویج فرهنگ امنیت هوانوردی		
۲- اقدامات کنترل دسترسی (۲ ساعت) (۱ ساعت)		
- سیستم کنترل دسترسی فرودگاه (فرد و خودرو)		
- سیستم صدور کارت تردد فرودگاه		
- نظارت بر دسترسی فرودگاهی		
- انواع، اهداف و مشخصه های کلیدی گشت زنی اثربخش در مناطق تحت کنترل		
۳- اقدامات کنترلی امنیتی (۴ ساعت) (۱ ساعت)		
- آشنایی با انواع تجهیزات امنیتی (از جمله فلزیاب، ایکس ری، کاشف مواد منفجره، سگ مواد منفجره یاب و ...)		
- آشنایی با کنترل های امنیتی (فرد و خودرو)		
- آشنایی با جستجوی دستی، افراد توانخواه و خاص		
- آشنایی با بازرسی فنی برای کارکنان، جامه‌دان، بار، محموله پستی، اقلام پذیرایی و ... و روش‌های اختفاء		

- اصول غیر قابل پیش بینی بودن
- روش مدیریت اشیاء ممنوعه مکشوفه (در پروازهای داخلی، مسافری ترانزیت و بین المللی)
- مفهوم زنجیره تامین امن
- رفتار شناسی

۴- امنیت بخش زمینی (۱ ساعت) (۱ ساعت)

- گشت زنی
- مواجهه با افراد (رفتار) مشکوک
- مواجهه با وسایل نقلیه و اشیاء مشکوک
- امنیت پارکینگ مسافران
- تفحص تأسیسات و ساختمانها

۵- بحران امنیتی و طرح پیشامد احتمالی (۲ ساعت) (۱ ساعت)

- هدف طرح پیشامد احتمالی
- آشنایی با الزامات تخلیه فرودگاه
- انواع مداخلات غیر قانونی و شرایط مستلزم تمهیدات امنیتی مضاعف و انواع آن
- آشنایی با تمرین امنیتی، واکنش به تهدیدات و رویدادهای امنیتی مانند تهدیدات تلفنی بمب

دانش و توانایی مورد انتظار بعد از گذراندن دوره:

- ۱- تشریح وظایف مرتبط با کارکنان در برنامه امنیتی فرودگاه
- ۲- تشریح اقدامات مرتبط با کنترل دسترسی (افراد و خودرو)، صدور کارت تردد فرودگاه، نظارت بر دسترسی فرودگاهی، گشت زنی در مناطق تحت کنترل، تفحص تأسیسات و ساختمانها
- ۳- تشریح اقدامات کنترلی امنیتی و انواع آن، مواجهه با وسایل نقلیه و اشیاء مشکوک، رفتار شناسی، امنیت بخش زمینی
- ۴- تشریح انواع تجهیزات امنیتی

ملاحظات:

۱. دوره آگاهی امنیتی (AVSEC-TRG-01) پیشنیاز یا هم نیاز با این دوره است.
۲. فقط کارکنان امنیتی شاغل در جمعیت هدف، واجد شرایط حضور در دوره آموزشی خواهند بود.

عنوان دوره:	امنیت هوانوردی ویژه بهره‌برداران وسایل پرنده	Aviation Security for Aircraft Operator
کد دوره:	AVSEC-TRG-03	
مدت زمان:	حداقل ۸ ساعت آموزش نظری	
توسط:	مراکز آموزش امنیت هوانوردی	
هدف:	اطمینان از کسب دانش و مهارت جهت رعایت الزامات و دستورالعمل‌های امنیت هوانوردی	
جمعیت هدف:	کارکنان امنیتی ویژه بهره‌برداران وسایل پرنده و شرکت‌هایی که بر اساس قرارداد برون سپاری، دارای شرح وظایف در اجرای بخشی از وظایف آنها هستند مانند شرکت‌های هندلینگ، کترینگ، کارگو، پذیرنده بار، تشریفات، پست و نظافتی.	
شرایط قبولی:	کسب امتیاز بالای ۷۰ درصد	
دوره بازآموزی:	هر ۲ سال یکبار – ۶ ساعت نظری	
سرفصلهای آموزشی:		
۱- وظایف امنیتی بهره‌برداران وسایل پرنده (۴ ساعت) (۲ ساعت)		
- آشنایی با برنامه امنیتی بهره‌برداران وسایل پرنده		
- آشنایی با پذیرش مسافر، کارت پرواز و برجسب‌های بار و جامه‌دان		
- احراز هویت مسافر		
- تطبیق بار و مسافر		
- اصول حفاظت وسایل پرنده روی زمین		
- مراقبت از اقلام و لوازم پذیرایی در هواپیما (کترینگ)		
- حمل مجاز سلاح (تحويل و تحول سلاح و اشیاء ممنوعه)		
- رعایت دستورالعمل‌های امنیتی در خرید، انتقال و اسقاط قطعات هواپیمایی		
۲- امنیت بار و جامه‌دان (۲ ساعت) (۲ ساعت)		
- مفهوم زنجیره تامین امن		
- روش‌های حفاظت بار، جامه‌دان و کارگو (در هنگام تحويل، انتقال و بارگیری)		
- شناسایی اشیاء ممنوعه و کالای خطرناک		
- اقدامات امنیتی در هنگام شناسایی اشیاء ممنوعه (در هنگام تحويل، انتقال و بارگیری)		
- حمل اقلام، کالاها و نامه‌های متعلق به بهره‌برداران وسایل پرنده		
۳- بحران امنیتی و طرح پیشامد احتمالی (۲ ساعت) (۲ ساعت)		
- هدف طرح پیشامد احتمالی		
- انواع مداخلات غیر قانونی و شرایط مستلزم تمهیدات امنیتی مضاعف و انواع آن		

- آشنایی با تمرین امنیتی، واکنش به تهدیدات و رویدادهای امنیتی مانند تهدیدات تلفنی بمب
- ۴- موارد امنیتی مرتبط با سایر بهره برداران وسایل پرنده (مانند سبک، فوق سبک، هواپیمایی عمومی، هواپیمایی شرکتی، کارهوایی، پهپادی و ...) (۴ ساعت) (۴ ساعت)
- آشنایی با ساختار استانداردهای بین المللی و مقررات ملی امنیت هوانوردی
- برنامه امنیتی بهره بردار
- حفاظت از وسایل پرنده
- کنترل دسترسی به وسیله پرنده
- شناسایی اشیاء ممنوعه و کالای خطرناک
- رعایت دستورالعمل های امنیتی در خرید، انتقال و اسقاط قطعات هواپیمایی
- کنترل امنیتی، پذیرایی و بار مجاز
- مفهوم زنجیره تامین امن
- بحران امنیتی و طرح پیشامد احتمالی
- گزارش دهی و بررسی گزارش

دانش و توانایی مورد انتظار بعد از گذراندن دوره:

- ۱- تشریح وظایف مرتبط با کارکنان در برنامه امنیتی بهره برداران وسایل پرنده
- ۲- تشریح اقدامات مرتبط با وظایف امنیتی بهره برداران وسایل پرنده از جمله پذیرش مسافر، کارت پرواز و برجسبهای بار و جامه دان، احراز هویت مسافر، تطبیق بار و مسافر، اصول حفاظت وسایل پرنده روی زمین، مراقبت از اقلام و لوازم پذیرایی در هواپیما (کترینگ)، حمل مجاز سلاح (تحويل و تحول سلاح و اشیاء ممنوعه)، رعایت دستورالعمل های امنیتی در خرید، انتقال و اسقاط قطعات هواپیمایی
- ۳- تشریح اقدامات مرتبط با امنیت بار و جامه دان از جمله مفهوم زنجیره تامین امن، روش های حفاظت بار، جامه دان و کارگو (در هنگام تحويل، انتقال و بارگیری)، شناسایی اشیاء ممنوعه و کالای خطرناک، اقدامات امنیتی در هنگام شناسایی اشیاء ممنوعه (در هنگام تحويل، انتقال و بارگیری) و حمل اقلام، کالاها و نامه های متعلق به شرکت هواپیمایی

ملاحظات:

۱. دوره آگاهی امنیتی (AVSEC-TRG-01) پیشنهاد می شود با این دوره است.
۲. فقط کارکنان امنیتی شاغل در جمعیت هدف، واجد شرایط حضور در دوره آموزشی خواهند بود.
۳. این دوره برای شرکت های هواپیمایی و بالگردی به صورت کامل (سرفصل های ۱ الی ۳) و برای سایر بهره برداران وسایل پرنده به مدت حداقل ۴ ساعت، فقط سرفصل ۴ اجرا گردد.

عنوان دوره:	امنیت هوانوردی ویژه سایر نقش آفرینان	Aviation security for other AVSEC role-players
کد دوره:	AVSEC-TRG-04	
مدت زمان:	حداقل ۸ ساعت آموزش نظری	
توسط:	مراکز آموزش امنیت هوانوردی	
هدف:	کسب دانش و مهارت جهت رعایت الزامات و دستورالعمل های امنیت هوانوردی	
جمعیت هدف:	کارکنان امنیتی ویژه سایر نقش آفرینان و سازمان هواپیمایی	
شرایط قبولی:	کسب امتیاز بالای ۷۰ درصد	
دوره بازآموزی:	هر ۲ سال یکبار - ۶ ساعت نظری	
سرفصلهای آموزشی: ۱. ساختار استانداردهای بین المللی و مقررات ملی امنیت هوانوردی (۲ ساعت) (۱ ساعت) - استانداردهای بین المللی - قوانین و مقررات ملی - وظایف نقش آفرینان ۲. امنیت فرودگاهی (۲ ساعت) (۲ ساعت) - اقدامات کنترل دسترسی در فرودگاه (مانند کنترل دسترسی فرد و خودرو، کارت تردد فرودگاهی، گشت زنی، تفحص) - اقدامات کنترلی امنیتی (مانند رفتار شناسی، جستجوی دستی، بازرسی فنی، امنیت بخش زمینی) - امنیت بخش زمینی، بخش هوایی و مناطق محدوده امنیتی - روش مدیریت اشیاء ممنوعه مکشوفه - اصول غیر قابل پیش بینی بودن ۳. امنیت هواپیمایی (۲ ساعت) (۱ ساعت) - آشنایی با پذیرش مسافر، کارت پرواز و برچسبهای بار و جامه دان - احراز هویت مسافر - تطبیق بار و مسافر - اصول حفاظت وسایل پرنده روی زمین - مراقبت از اقلام و لوازم پذیرایی در هواپیما (کترینگ) - حمل مجاز سلاح (تحويل و تحول سلاح و اشیاء ممنوعه) - رعایت دستورالعمل های امنیتی در خرید، انتقال و اسقاط قطعات هواپیمایی		

- امنیت بار و جامه دان شامل: مفهوم زنجیره تامین امن، روش های حفاظت بار، جامه دان و کارگو (در هنگام تحویل، انتقال و بارگیری)، شناسایی اشیاء ممنوعه و کالای خطرناک، اقدامات امنیتی در هنگام شناسایی اشیاء ممنوعه (در هنگام تحویل، انتقال و بارگیری)، حمل اقلام، کالاها و نامه های متعلق به شرکت هواپیمایی

۴. بحران امنیتی و طرح پیشامد احتمالی (۲ ساعت) (۲ ساعت)

- هدف طرح پیشامد احتمالی
- انواع مداخلات غیر قانونی و شرایط مستلزم تمهیدات امنیتی مضاعف و انواع آن
- آشنایی با تمرین امنیتی، واکنش به تهدیدات و رویدادهای امنیتی مانند تهدیدات تلفنی بمب

دانش و توانایی مورد انتظار بعد از گذراندن دوره:

- ۱- تشریح امنیت فرودگاهی از جمله اقدامات کنترل دسترسی در فرودگاه (مانند کنترل دسترسی فرد و خودرو، کارت تردد فرودگاهی، گشت زنی، تفحص)، اقدامات کنترلی امنیتی (مانند رفتار شناسی، جستجوی دستی، بازرسی فنی، امنیت بخش زمینی)، امنیت بخش زمینی، بخش هوایی و مناطق محدوده امنیتی، روش مدیریت اشیاء ممنوعه مکشوفه، اصول غیر قابل پیش بینی بودن
- ۲- تشریح امنیت هواپیمایی از جمله آشنایی با پذیرش مسافر، کارت پرواز و برجسبهای بار و جامه دان، احراز هویت مسافر، تطبیق بار و مسافر، اصول حفاظت وسایل پرنده روی زمین، مراقبت از اقلام و لوازم پذیرایی در هواپیما (کترینگ)، حمل مجاز سلاح (تحویل و تحول سلاح و اشیاء ممنوعه)، رعایت دستورالعمل های امنیتی در خرید، انتقال و اسقاط قطعات هواپیمایی و امنیت بار و جامه دان

ملاحظات:

۱. دوره آگاهی امنیتی (AVSEC-TRG-01) پیشنیاز یا هم نیاز با این دوره است.
۲. فقط کارکنان امنیتی شاغل در جمعیت هدف، واجد شرایط حضور در دوره آموزشی خواهند بود.

عنوان دوره:	کنترل امنیتی مسافر و بار کابین – کنترل امنیتی بار و جامه‌دان	Passenger and Cabin Baggage Screening - Cargo and Hold Baggage Screening
کد دوره:	AVSEC-TRG-05	
مدت زمان:	حداقل ۱۲ ساعت آموزش نظری و ۱۸ ساعت آموزش عملی	
توسط:	مراکز آموزش امنیت هوانوردی	
هدف:	کسب دانش و مهارت کارکنان امنیتی متصدی کنترل امنیتی جهت رعایت الزامات و دستورالعمل‌های امنیت هوانوردی و بازرسی فنی	
جمعیت هدف:	کارکنان امنیتی دارای شرح وظایف در کنترل امنیتی و بازرسی فنی	
شرایط قبولی:	کسب امتیاز بالای ۸۰ درصد	
دوره بازآموزی:	سالانه - ۸ ساعت نظری و ۶ ساعت عملی	
سرفصل‌های آموزشی:		
۱- بازرسی فیزیکی یا دستی (۱ ساعت) (۱ ساعت)		
- هدف بازرسی فیزیکی و مزایا و محدودیت‌های بازرسی فیزیکی		
- روش‌های اختفاء در بازرسی فیزیکی اشخاص		
- دستورالعمل مرتبط با امتناع اشخاص در بازرسی فیزیکی		
- دستورالعمل مرتبط با کشف اشیاء ممنوعه		
- رفتار و تعامل با مسافران ویژه یا توان‌خواه		
۲- رفتار شناسی (۲ ساعت) (۱ ساعت)		
- روانشناسی رفتار مسافران		
- نحوه برخورد با مسافران مشکوک		
۳- تفحص جامه‌دان (۱ ساعت) (۱ ساعت)		
- هدف از تفحص جامه‌دان		
- الزامات و اصول پذیرش یا توقیف اشیاء		
- دستورالعمل مرتبط با امتناع اشخاص در تفحص جامه‌دان یا اقلام شخصی		
- شرایط تفحص دستی جامه‌دان، انجام تفحص غیر برنامه‌ای و شرایط معافیت از تفحص جامه‌دان و نمونه‌برداری به روش منظم		
- روش‌های اختفاء در جامه‌دان		
- علائم و نشانه‌های گفتاری مبنی بر اختفاء اشیاء ممنوعه با توجه به تغییر در جامه‌دان یا بار همراه		
- دستورالعمل‌هایی که بعد از کشف اشیاء ممنوعه باید رعایت گردد.		
۴- سلاح گرم، مواد منفجره، اقلام آتش‌زا و کالای خطرناک (۲ ساعت) (۱ ساعت)		

- کالاهای خطرناک و اشیاء ممنوعه
- انواع سلاح گرم و قطعات آن، انواع مهمات و سلاح سرد
- مشخصات مواد منفجره و آتش‌زا
- بخش‌های ابزارآلات انفجاری
- نحوه برخورد با مسافری که مشکوک به در اختیار داشتن اسلحه یا اقلام محدود شده است
- ۵- شناسایی مواد منفجره و تجهیزات شناسایی ابزارآلات انفجاری (۱ ساعت) (۱ ساعت)**
 - هدف از استفاده این سامانه و سازمان‌دهی تأسیسات و تجهیزات مربوطه.
 - چگونگی کارکرد تجهیزات شناسایی ابزارآلات انفجاری
 - تفسیر سیستم شناسایی ابزارآلات انفجاری و مواد انفجاری
 - دستورالعمل‌هایی که در شرایط وجود این تهدید باید رعایت گردد.
 - دستورالعمل‌هایی که در صورت شناسایی اشیاء ممنوعه یا مشکوک باید رعایت گردد.
 - دستورالعمل گزارش دهی
- ۶- تجهیزات اشعه ایکس (۲ ساعت) (۱ ساعت)**
 - هدف از بازرسی فنی و سازمان‌دهی تأسیسات و تجهیزات مربوطه
 - موارد ایمنی لازم‌الاجرا در بازرسی فنی با اشعه ایکس
 - چگونگی کارکرد دستگاه‌های اشعه ایکس
 - روش تست، محدودیت‌ها و ویژگی‌های دستگاه‌های اشعه ایکس
 - دستورالعمل‌هایی که در شرایط مشکوک و خاص باید رعایت گردد
- ۷- فلزیاب‌های دستی و عبوری (۱ ساعت) (۱ ساعت)**
 - هدف استفاده از فلزیاب‌های عبوری (دروازه ای)، دستی و انواع آن
 - تنظیمات و آزمایش فلزیاب‌های عبوری قبل از استفاده از آن‌ها، نمونه آزمون‌های استاندارد و تشخیص ایراد
 - دستورالعمل‌هایی که در صورت خاموش بودن زنگ هشدار فلزیاب عبوری باید رعایت شود.
 - آشنایی با سایر تجهیزات مربوط به امنیت هوانوردی
- ۸- مسافران خاص (۲ ساعت) (۱ ساعت)**
 - مسافران خاص مانند VIP، CIP، بی‌نظم، آشوبگر (متمرد)، دیپورتی یا غیرمجاز
 - معافیت‌ها از بازرسی فنی
 - اقدامات امنیتی مضاعف یا جبرانی ویژه
 - بازرسی فیزیکی و تفحص مسافران توان‌خواه یا دارای محدودیت ناشی از بیماری، جامه‌دان و متعلقات آن‌ها
 - تفحص پزشکان یا پرستاران همراه مسافران توان‌خواه یا دارای محدودیت ناشی از بیماری
 - بازرسی صندلی چرخ‌دار یا برانکارد
- ۹- انجام تمرین عملی برای استفاده از فلزیاب‌های دستی و عبوری (۱ ساعت) (۱ ساعت)**
 - تمرین و به‌کارگیری دانش و مهارت‌های لازم در استفاده از فلزیاب‌های دستی و عبوری (دروازه ای)
- ۱۰- انجام تمرین عملی برای استفاده از دستگاه ایکس‌ری و کشف تهدیدات مربوط به مسافران و بار کابین (۱۷ ساعت) (۵ ساعت)**
 - کسب مهارت در تفسیر عکس‌های اشعه ایکس و شناسایی مواد در آن

۱۱- انجام تمرین عملی برای استفاده از دستگاه ایکس ری و کشف تهدیدات مربوط به بار هوایی و بار مسافر (۱۷ ساعت) (۵ ساعت)

- کسب مهارت در تفسیر عکسهای اشعه ایکس و شناسایی مواد در آن

دانش و توانایی مورد انتظار بعد از گذراندن دوره:

۱- تشریح انواع کنترل امنیتی، بازرسی فیزیکی یا دستی، هدف بازرسی فیزیکی و مزایا و محدودیتهای بازرسی فیزیکی، روشهای اختفاء در بازرسی فیزیکی اشخاص، دستورالعمل مرتبط با امتناع اشخاص در بازرسی فیزیکی، دستورالعمل مرتبط با کشف اشیاء ممنوعه، رفتار و تعامل با مسافران توان خواه یا نیازمند اقدامات ویژه

۲- تشریح و توانایی رفتار شناسی

۳- تشریح روش های تفحص جامه دان از جمله هدف از تفحص جامه دان، الزامات و اصول پذیرش یا توقیف اشیاء، دستورالعمل مرتبط با امتناع اشخاص در تفحص جامه دان یا اقلام شخصی، شرایط تفحص دستی جامه دان، انجام تفحص غیر برنامه‌ای و شرایط معافیت از تفحص جامه‌دان، تفحص به روش نمونه‌برداری از یک نوع مشخصی از جامه‌دان به روشی منظم و سامانمند، روشهای اختفاء در جامه دان، علائم و نشانه های گفتاری مبنی بر اختفاء اشیاء ممنوعه با توجه به تغییر در جامه دان یا بار همراه، دستورالعملهایی که بعد از کشف اشیاء ممنوعه باید رعایت گردد.

۴- کسب مهارت در انجام بازرسی فنی با دستگاه های ایکس ری و فلزیاب

ملاحظات:

۱. دوره آگاهی امنیتی (AVSEC-TRG-01) پیشنهاد می‌شود یا هم نیاز با این دوره است.
۲. بعد از دریافت مدرک این دوره، کارکنان باید حداقل ۴۰ ساعت آموزش هنگام کار (On-the-Job Training) را تحت نظر مسئولین بازرسی فنی، گذرانده و گواهی تاییدیه اتمام موفقیت آمیز آن، باید در سوابق کارکنان وجود داشته باشد.
۳. کارکنان مسئول کنترل امنیتی مسافران و بار کابین لازم به گذراندن سرفصل ۱۱ نیستند.
۴. کارکنان مسئول کنترل امنیتی کنترل امنیتی بار و جامه دان لازم به گذراندن سرفصل ۱۰ نیستند.
۵. فقط کارکنان امنیتی شاغل در جمعیت هدف همچنین ممیزان و بازرسان مرتبط با موضوع دوره واجد شرایط حضور در دوره آموزشی هستند.

عنوان دوره:	آگاهی کالای خطرناک و اشیاء ممنوعه	Dangerous Goods & Prohibited Articles
کد دوره:	AVSEC-TRG-06	
مدت زمان:	حداقل ۴ ساعت آموزش نظری	
توسط:	مراکز آموزش امنیت هوانوردی	
هدف:	آشنایی با کالای خطرناک و اشیاء ممنوعه	
جمعیت هدف:	کارکنان امنیتی دارای شرح وظایف در کنترل امنیتی و بازرسی فنی	
شرایط قبولی:	کسب امتیاز بالای ۷۰ درصد	
دوره بازآموزی:	هر ۲ سال یکبار - مطابق با سرفصل	
سرفصل های آموزشی:		
۱- آشنایی با اشیاء ممنوعه (۲ ساعت)		
- آشنایی با انواع اشیاء ممنوعه طبق ضمیمه ۴۳ از سند ۸۹۷۳		
- تمهیدات امنیتی برای مایعات، افشانه ها و ژل ها (LAG) طبق ضمیمه ۲۲ سند ۸۹۷۳		
۲- آشنایی با کالای خطرناک (۴ ساعت)		
- آشنایی با الزامات مرتبط با کالای خطرناک (منطبق با ضمیمه ۱۲ سند ۸۹۷۳)		
- آشنایی با تمهیدات مندرج در فصل اول سند ۹۲۸۴ ایکائو		
- آشنایی با روش های اجرایی اضطراری در رابطه با رویدادهای کالای خطرناک		
دانش و توانایی مورد انتظار بعد از گذراندن دوره:		
تشریح انواع اشیاء ممنوعه، تمهیدات امنیتی برای مایعات، افشانه ها و ژل ها (LAG) الزامات مرتبط با کالای خطرناک، تمهیدات مندرج در فصل اول سند ۹۲۸۴ ایکائو و روشهای اجرایی اضطراری در رابطه با رویدادهای کالای خطرناک		
ملاحظات:		
۱. پیشنهاد می گردد دوره (AVSEC-TRG-01) به صورت پیش نیاز یا هم نیاز با این دوره برگزار گردد.		
۲. اطمینان از آموزش کالای خطرناک معتبر (منقضی نشده) برای کارکنان غیر امنیتی کارکنان دارای شرح وظایف در پذیرش مسافر و بار، باید توسط نقش آفرین مربوطه حاصل گردد.		

عنوان دوره:	ویژه امنیتی کادر پروازی	In-flight Security
کد دوره:	AVSEC-TRG-07	
مدت زمان:	حداقل ۱۲ ساعت آموزش نظری	
توسط:	مراکز آموزش امنیت هوانوردی	
هدف:	اطمینان از آشنایی کارکنان پروازی بهره بردار هواپیما و بالگرد جهت رعایت الزامات و دستورالعمل های امنیت هوانوردی	
جمعیت هدف:	کارکنان غیرامنیتی شامل خدمه پرواز شامل خلبان، سرمهماندار، مهماندار و مهندس پرواز در بهره بردار هواپیما و بالگرد	
شرایط قبولی:	کسب امتیاز بالای ۷۰ درصد	
دوره بازآموزی:	هر ۲ سال یکبار - ۸ ساعت نظری	
سرفصل های آموزشی:		
۱- امنیت هوانوردی (۱ ساعت) (۱ ساعت)		
- آشنایی با قوانین و مقررات ملی و استانداردهای بین المللی		
- آشنایی با اهداف، اصول و فلسفه امنیت هوانوردی (تاریخچه و فلسفه امنیت هوانوردی و تعاریف مرتبط با آن)		
- تاریخچه تهدیدات و تهدیدات تروریستی		
- انواع تهدیدها (آشنایی با تعاریف، تهدیدات مستقیم، غیر مستقیم و مصادیق مداخلات غیرقانونی)		
- آشنایی با استانداردهای بین المللی و قوانین و مقررات ملی امنیت در پرواز		
۲- آشنایی با امنیت فرودگاه (۱ ساعت) (۱ ساعت)		
- آشنایی با اهداف امنیتی فرودگاه و تهدیدات مرتبط با آن		
- آشنایی با مناطق طبقه بندی شده فرودگاهی		
- آشنایی با روش های مهم امنیتی با تمرکز بر کنترل تردد و کنترل امنیتی		
- آشنایی با تهدیدات مرتبط با فرودگاه		
- آگاهی از عواقب مرتبط با رفتار غیر قانونی در فرودگاه (مانند سوء استفاده از کارت تردد)		
۳- آشنایی با امنیت هواپیما و رویه های مرتبط با مداخله غیرقانونی بر روی زمین (۲ ساعت) (۱ ساعت)		
- آشنایی با اهداف امنیت هواپیما و تهدیدات مرتبط با آن		
- رویه های مرتبط با تهدید تسخیر غیرقانونی هواپیما روی زمین		
- رویه های مرتبط با تهدید بمب روی زمین		
- آشنایی با اقدامات مرتبط با امنیت هواپیما (مانند جستجو و واریسی امنیتی)		
۴- آشنایی با رویه های مرتبط با مداخله غیرقانونی در هنگام پرواز (۵ ساعت) (۳ ساعت)		

- فرماندهی در هواپیما هنگام پرواز و روی زمین در شرایط مداخله غیر قانونی
- نحوه ارتباط و هماهنگی کارکنان پروازی
- رویه های مرتبط با شناسایی و سطح بندی تهدیدات و مدیریت مداخلات غیرقانونی
- رویه های مرتبط با تهدید تسخیر غیرقانونی هواپیما
- رویه های مرتبط با تهدید بمب
- رویه های مرتبط با تهدید سلاح های شیمیایی و بیولوژیکی
- رویه های مرتبط با مدیریت مسافران آشوبگر یا بی نظم
- چارت اطلاع رسانی مداخلات غیر قانونی طبق مقررات

۵- واکنش به رویدادهای امنیتی و الزام گزارش دهی (۱ ساعت) (۱ ساعت)

- شناسایی، اطلاع رسانی رفتارهای مشکوک و گزارش دهی مداخلات غیرقانونی (چه مواردی، چگونه و به چه کسی)
- پاسخ به رویدادهای امنیتی (چه مواردی، چگونه و به چه کسی)
- حفاظت گفتار و جلوگیری تخلیه اطلاعاتی
- ترویج فرهنگ امنیت هوانوردی

۶- آشنایی با امنیت سایبری (۲ ساعت) (۱ ساعت)

- آگاهی انواع تهدیدات سایبری، مصادیق آن، آسیب پذیری های سایبری و شناسایی حملات فعال و غیر فعال
- روشهای هک و نفوذ از جمله انواع مهندسی اجتماعی و انواع بد افزارها و ...
- روشهای پیشگیری از حملات سایبری

دانش و توانایی مورد انتظار بعد از گذراندن دوره:

- ۱- تشریح استانداردها، قانون و مقررات مرتبط با امنیت هوانوردی
- ۲- تشریح و توانایی تفکیک مناطق طبقه بندی فرودگاهی
- ۳- تشریح انواع تهدیدهای مرتبط با فرودگاه و وسیله پرنده همچنین واکنش به آنها
- ۴- تشریح نحوه شناسایی رفتارهای مشکوک، مداخلات غیر قانونی و پاسخ و گزارش دهی
- ۵- تشریح نحوه پیشگیری از حملات سایبری فردی
- ۶- تشریح استانداردهای بین المللی و قوانین و مقررات ملی امنیت در پرواز، رویه های مرتبط با مداخله غیرقانونی در پرواز، رویه های مرتبط با تهدید تسخیر غیرقانونی هواپیما، رویه های مرتبط با تهدید بمب، رویه های مرتبط با تهدید سلاح های شیمیایی و بیولوژیکی، رویه های مرتبط با مدیریت مسافران آشوبگر یا بی نظم.
- ۲- تشریح دستورالعملهای امنیتی مرتبط با حفاظت سرنشینان و وسیله پرنده در پرواز، مدیریت مداخلات غیرقانونی و نحوه ارتباط و هماهنگی کارکنان پروازی

ملاحظات:

۱. آموزش آگاهی امنیتی (AVSEC-TRG-01) در این دوره ادغام شده است و نیازی به گذراندن دوره مذکور نیست.
 ۲. اطلاعات بیشتر در مورد آموزش امنیتی کارکنان پروازی در سند ۸۹۷۳ (فصل ۱۶)، سند ۱۰۰۰۲، سند ۹۸۱۱ و سند ۱۰۱۱۷
- ایکائو قابل استفاده است.

Catering & CIP Security	ویژه امنیت کترینگ و تشریفات	عنوان دوره:
AVSEC-TRG-08		کد دوره:
حداقل ۴ ساعت آموزش نظری		مدت زمان:
مراکز آموزش امنیت هوانوردی		توسط:
اطمینان از آشنایی کارکنان غیرامنیتی مرتبط با تهیه اقلام، تدارکات، کترینگ داخل پرواز و شرکت های تشریفاتی با الزامات امنیت هوانوردی و رعایت آن		هدف:
کارکنان غیرامنیتی شاغل در کترینگ و کارکنان مخصوص تشریفات (CIP)		جمعیت هدف:
کسب امتیاز بالای ۷۰ درصد		شرایط قبولی:
هر ۲ سال یکبار - مطابق سرفصل آموزش اولیه		دوره بازآموزی:
سرفصل های آموزشی:		
۱- آشنایی با الزامات امنیتی کترینگ (طبق فصل ۱۴ از سند ۸۹۷۳ یکاؤ) (۱ ساعت) (۱ ساعت) - آشنایی با فلسفه امنیت هوانوردی و تهدیدات مرتبط با کترینگ - حفاظت فیزیکی، کنترل دسترسی، کنترل امنیتی کترینگ و محافظت از اقلام پذیرایی - الزامات و دستورالعملهای امنیت هوانوردی در خصوص خرید، پذیرش، آماده سازی و انتقال اقلام پروازی - آشنایی با انواع روش های حفاظت، پلمپ، اسکورت و انتقال کترینگ ۲- آشنایی با اشیاء ممنوعه، کالای خطرناک و شناسایی موارد مشکوک (۱ ساعت) (۱ ساعت) ۳- گزارش دهی و تقویت آگاهی و فرهنگ امنیت هوانوردی (۱ ساعت) (۱ ساعت) ۴- آگاهی امنیت سایبری (۱ ساعت) (۱ ساعت)		
دانش و توانایی مورد انتظار بعد از گذراندن دوره:		
۱- تشریح الزامات امنیتی کترینگ، تشریح فلسفه امنیت هوانوردی و تهدیدات مرتبط با کترینگ، تشریح هدف حفاظت فیزیکی، کنترل دسترسی، کنترل امنیتی کترینگ، تشریح الزامات خرید مواد اولیه و آماده سازی محصولات، تشریح اسکورت و انتقال کترینگ تشریح انواع روش های حفاظت، پلمپ، اسکورت و انتقال کترینگ ۲- تشریح و تفکیک انواع اشیاء ممنوعه و کالای خطرناک و چگونگی برخورد با موارد مشکوک، انواع گزارش و نحوه گزارش دهی و تشریح نحوه پیشگیری از حملات سایبری فردی		
ملاحظات:		
آموزش آگاهی امنیتی (AVSEC-TRG-01) در این دوره آموزشی ادغام شده است و نیازی به گذراندن دوره مذکور نیست.		

عنوان دوره:	ویژه امنیت پست و بار هوایی	Cargo & Mail Security
کد دوره:	AVSEC-TRG-09	
مدت زمان:	حداقل ۴ ساعت آموزش نظری	
توسط:	مراکز آموزش امنیت هوانوردی	
هدف:	اطمینان از آشنایی کارکنان امنیتی و غیرامنیتی مرتبط با باربری و پست هوایی جهت رعایت الزامات	
جمعیت هدف:	کارکنان امنیتی و غیرامنیتی مرتبط با باربری و پست هوایی همچنین کارگزاران بار هوایی	
شرایط قبولی:	کسب امتیاز بالای ۷۰ درصد	
دوره بازآموزی:	هر ۲ سال یکبار – مطابق سرفصل آموزش اولیه	
سرفصل های آموزشی:		
۱- درک اصول مربوط به امنیت بار (مطابق با فصل ۱۳ و ضمیمه ۳۰ و ۳۳ از سند ۸۹۷۳) (۲ ساعت)		
- تفاوت فرستنده شناخته شده و نشده، کارگزار قانونی شناخته شده و نشده،		
- تعریف بار با ریسک بالا		
- تفاوت عملیات هوانوردی مسافربری و باربری		
- معافیت ها از بازرسی فنی بار		
- تعریف و مدیریت بار عبوری تفحص بار و وسایل پرنده، علائم مشکوک در بار		
- آشنایی با فرایند کنترل امنیتی		
۲- آشنایی با اشیاء ممنوعه و کالای خطرناک (۱ ساعت)		
۳- وظایف مدیریتی و سرپرستی امنیت بار (۱ ساعت)		
دانش و توانایی مورد انتظار بعد از گذراندن دوره:		
۱- تشریح اصول مربوط به امنیت بار از جمله تفاوت فرستنده شناخته شده و نشده، کارگزار قانونی شناخته شده و نشده، تعریف بار با ریسک بالا، تفاوت عملیات هوانوردی مسافربری و باربری، معافیت ها از بازرسی فنی بار، تعریف و مدیریت بار عبوری تفحص بار و وسایل پرنده، علائم مشکوک در بار، تشریح کارکرد تجهیزات امنیتی شامل اشعه ایکس		
۲- تشریح و تفکیک اشیاء ممنوعه و کالای خطرناک		
۳- تشریح وظایف مدیریتی و سرپرستی امنیت بار		
ملاحظات:		

Cleaning Companies Security	ویژه امنیت شرکت‌های نظافتی	عنوان دوره:
AVSEC-TRG-10		کد دوره:
حداقل ۴ ساعت آموزش نظری		مدت زمان:
مراکز آموزش امنیت هوانوردی		توسط:
اطمینان از آشنایی کارکنان غیرامنیتی شرکت‌های نظافتی جهت رعایت الزامات		هدف:
کارکنان غیرامنیتی دارای شرح وظایف در نظافت ساختمان، محوطه، تجهیزات یا وسایل پرنده		جمعیت هدف:
کسب امتیاز بالای ۷۰ درصد		شرایط قبولی:
هر ۲ سال یکبار - مطابق با سرفصل		دوره بازآموزی:
سرفصل‌های آموزشی:		
۱- آشنایی با فلسفه امنیت هوانوردی و تهدیدات مرتبط با امنیت هوانوردی (۱ ساعت) (۱ ساعت) ۲- تقویت آگاهی و فرهنگ امنیت هوانوردی (۱ ساعت) (۱ ساعت) - آشنایی با الزام گزارش دهی مداخلات غیرقانونی، تهدیدات امنیتی یا رفتارها و موارد مشکوک شناسایی شده هنگام نظافت، مراقبت‌های ویژه در نظافت تجهیزات یا تأسیسات امنیتی و وسایل پرنده (چه مواردی و چگونه و به چه کسی) ۳- آشنایی با اشیاء ممنوعه و کالای خطرناک (۱ ساعت) (۱ ساعت) ۴- آگاهی امنیت سایبری (۱ ساعت) (۱ ساعت)		
دانش و توانایی مورد انتظار بعد از گذراندن دوره:		
۱- تشریح فلسفه امنیت هوانوردی و تهدیدات مرتبط و فرهنگ امنیت هوانوردی ۲- تشریح الزام گزارش دهی مداخلات غیرقانونی، تهدیدات امنیتی یا رفتارها و موارد مشکوک شناسایی شده هنگام نظافت، مراقبت‌های ویژه در نظافت تجهیزات یا تأسیسات امنیتی و وسایل پرنده (چه مواردی، چگونه و به چه کسی) ۳- تشریح و تفکیک اشیاء ممنوعه و کالای خطرناک ۴- تشریح نحوه پیشگیری از حملات سایبری فردی		
ملاحظات:		
آموزش آگاهی امنیتی (AVSEC-TRG-01) در این دوره آموزشی ادغام شده است و نیازی به گذراندن دوره مذکور نیست.		

عنوان دوره:	تخصصی مدیریت امنیت هوانوردی	Aviation Security Management
کد دوره:	AVSEC-TRG-11	
مدت زمان:	حداقل ۱۲ ساعت آموزش نظری	
توسط:	مراکز آموزش امنیت هوانوردی	
هدف:	درک فلسفه امنیت هوانوردی، استانداردهای بین‌المللی و قوانین و مقررات ملی امنیت هوانوردی، سیستم پایش انطباق و آشنایی با سیستم مدیریت امنیت هوانوردی	
جمعیت هدف:	مدیران امنیتی مربوط به نقش آفرینان امنیت هوانوردی	
شرایط قبولی:	کسب امتیاز بالای ۸۰ درصد	
دوره بازآموزی:	هر ۲ سال یکبار - حداقل ۶ ساعت نظری	
سرفصل‌های آموزشی:		
۱- فلسفه امنیت هوانوردی (۱ ساعت) (-) ۲- استانداردهای ایکائو و سازمان‌های بین‌المللی (۱ ساعت) (-) ۳- قوانین و مقررات ملی امنیت هوانوردی (۱ ساعت) (-) ۴- نقش آفرینان امنیت هوانوردی کشور و مقام ذیصلاح امنیت هوانوردی (۱ ساعت) (۱ ساعت) ۵- سیستم مدیریت امنیت هوانوردی و جنبه‌های مالی آن (۱ ساعت) (۱ ساعت) ۶- فناوری‌ها و تجهیزات امنیت هوانوردی (۱ ساعت) (-) ۷- برنامه آموزش و انتخاب منابع انسانی لازم (۱ ساعت) (۱ ساعت) ۸- برنامه کنترل کیفیت امنیت هوانوردی و فعالیت‌های مربوطه (۱ ساعت) (۱ ساعت) ۹- آشنایی با مدیریت بحران و طرح پیشامد احتمالی (۱ ساعت) (۱ ساعت) ۱۰- تقویت آگاهی و فرهنگ امنیت هوانوردی (۱ ساعت) (۱ ساعت) ۱۱- آگاهی امنیت سایبری (۲ ساعت) (-)		
دانش و توانایی مورد انتظار بعد از گذراندن دوره:		
۱- تشریح فلسفه امنیت هوانوردی، استانداردهای ایکائو و سازمان‌های بین‌المللی، قوانین و مقررات ملی امنیت هوانوردی، نقش آفرینان امنیت هوانوردی کشور و مقام ذیصلاح امنیت هوانوردی، فناوری‌ها و تجهیزات امنیت هوانوردی، آموزش و انتخاب منابع انسانی لازم، مدیریت پروژه در امنیت هوانوردی و جنبه‌های مالی امنیت هوانوردی، برنامه داخلی کنترل کیفیت امنیت هوانوردی و فعالیت‌های مربوطه، مدیریت بحران و طرح پیشامد احتمالی، فرهنگ امنیت هوانوردی ۲- تشریح نحوه پیشگیری از حملات سایبری فردی		
ملاحظات:		
۱. دوره آگاهی امنیتی (AVSEC-TRG-01) در این دوره ادغام شده و نیازی به گذراندن دوره مذکور نیست.		

Air Traffic Control Security	تخصصی امنیتی کنترل ترافیک هوایی	عنوان دوره:
AVSEC-TRG-12		کد دوره:
حداقل ۶ ساعت آموزش نظری		مدت زمان:
مراکز آموزش امنیت هوانوردی		توسط:
آشنایی کنترل کننده های ترافیک هوایی جهت رعایت الزامات		هدف:
کارکنان غیرامنیتی دارای شرح وظایف در کنترل ترافیک هوایی		جمعیت هدف:
کسب امتیاز بالای ۷۰ درصد		شرایط قبولی:
هر ۲ سال یکبار - مطابق با سرفصل		دوره بازآموزی:
سرفصل های آموزشی: ۱- آشنایی با فلسفه امنیت هوانوردی، استانداردها و مقررات مربوطه (۱ ساعت) ۲- آشنایی با برنامه امنیتی مرکز ارائه دهنده خدمات ناوبری هوایی و سند ۹۹۸۵ ایکائو (۱ ساعت) ۳- دستورالعمل های مرتبط با هواپیمایی که تحت مداخله غیر قانونی قرار گرفته است از جمله هواپیماربایی، تهدید به بمب و ... (۱ ساعت) - جمع آوری اطلاعات و نحوه اطلاع رسانی به سلسله مراتب - استفاده از شبکه ارتباط رادیویی یا دیگر منابع - مناطق پارک ایزوله وسایل پرنده ۴- فرهنگ امنیت هوانوردی و گزارش دهی (۱ ساعت) - دستورالعمل های هشدار دهی در شرایط اضطراری و اطلاع رسانی - انواع گزارش و نحوه گزارش دهی ۵- آگاهی امنیتی سایبری (۲ ساعت)		
دانش و توانایی مورد انتظار بعد از گذراندن دوره: ۱- تشریح فلسفه امنیت هوانوردی، استانداردها و مقررات مربوطه ۲- تشریح امنیتی مرکز ارائه دهنده خدمات ناوبری هوایی و سند ۹۹۸۵ ایکائو ۳- تشریح دستورالعمل های مرتبط با هواپیمایی که تحت مداخله غیر قانونی قرار گرفته است از جمله هواپیماربایی، تهدید به بمب و ... ۴- تشریح جمع آوری اطلاعات و نحوه اطلاع رسانی به سلسله مراتب، استفاده از شبکه ارتباط رادیویی یا دیگر منابع، مناطق پارک ایزوله وسایل پرنده، فرهنگ امنیت هوانوردی و گزارش دهی ۵- تشریح دستورالعمل های هشدار دهی در شرایط اضطراری و اطلاع رسانی، انواع گزارش و نحوه گزارش دهی ۵- تشریح نحوه پیشگیری از حملات سایبری فردی و ناوبری		
ملاحظات: ۱. دوره آگاهی امنیتی (AVSEC-TRG-01) در این دوره ادغام شده و نیازی به گذراندن دوره مذکور نیست.		

عنوان دوره:	تخصصی ممیزی و بازرسی امنیت هوانوردی	National Auditors and Inspectors
کد دوره:	AVSEC-TRG-13	
مدت زمان:	۲۰ ساعت آموزش نظری و ۱۰ ساعت آموزش عملی	
توسط:	سازمان هواپیمایی کشوری	
هدف:	کسب دانش و مهارت بازرسان و ممیزان ملی امنیت هوانوردی و کارکنان دارای شرح وظایف در اجرای اصول کنترل کیفیت امنیت هوانوردی شاغل در نقش آفرینان	
جمعیت هدف:	بازرسان ملی امنیت هوانوردی و ممیزان ملی امنیت هوانوردی شاغل در نقش آفرینان	
شرایط قبولی:	کسب امتیاز بالای ۸۰ درصد	
دوره بازآموزی:	هر ۲ سال یکبار - ۱۲ ساعت نظری و ۶ ساعت عملی	
سرفصل‌های آموزشی:		
۱- مفاهیم ممیزی و بازرسی (۱ ساعت) (-)		
۲- فرایند و اجزاء تشکیل دهنده ممیزی و بازرسی (۱ ساعت) (۱ ساعت)		
۳- برنامه نظارتی، طرح ممیزی، چک لیست، گزارش ممیزی (۳ ساعت) (۱ ساعت)		
۴- بررسی مستندات و شواهد (۱ ساعت) (۱ ساعت)		
۵- مراحل پیگیری ممیزی و رفع یافته‌ها (۱ ساعت) (۱ ساعت)		
۶- الزامات قانونی و مقرراتی ممیزی، بازرسی و آزمایش امنیت هوانوردی (۱ ساعت) (۱ ساعت)		
۷- فرایندهای نظارتی از جمله ممیزی، بازرسی و آزمایش امنیت هوانوردی در برنامه ملی کنترل کیفیت امنیت هواپیمایی کشوری و اهداف آن (۱ ساعت) (۱ ساعت)		
۸- ممیزی، بازرسی، آزمایش امنیت هوانوردی (۱ ساعت) (۱ ساعت)		
۹- وظایف و مهارت‌های مورد نیاز ممیز و بازرسان امنیت هوانوردی (۱ ساعت) (۱ ساعت)		
۱۰- مراحل مختلف ممیزی، بازرسی و آزمایش امنیت هوانوردی (۳ ساعت) (۲ ساعت)		
۱۱- تحلیل علل ریشه‌ای و اقدامات اصلاحی موثر جهت رفع یافته‌ها (۶ ساعت) (۲ ساعت)		
۱۲- تمرین عملی برای مراحل مختلف یک ممیزی یا بازرسی با توجه به سناریو از برنامه ریزی تا رفع یافته‌ها (۱۰ ساعت) (۶ ساعت)		
دانش و توانایی مورد انتظار بعد از گذراندن دوره:		
۱- تشریح مفاهیم ممیزی و بازرسی		
۲- تشریح اجزاء تشکیل دهنده ممیزی و بازرسی		
۳- آماده‌سازی برنامه نظارتی، طرح ممیزی، چک لیست، گزارش ممیزی		
۴- انجام بررسی مستندات و شواهد		

- ۵- تشریح مراحل پیگیری ممیزی (رفع یافته ها)
- ۶- تشخیص فرایندهای نظارتی از جمله ممیزی، بازرسی و آزمایش امنیت هوانوردی در برنامه ملی کنترل کیفیت امنیت هواپیمایی کشوری و اهداف آن ،
- ۷- تشریح الزامات قانونی و مقرراتی ممیزی، بازرسی و آزمایش امنیت هوانوردی
- ۸- تشریح ممیزی، بازرسی، آزمایش امنیت هوانوردی
- ۹- تشخیص وظایف و مهارت‌های مورد نیاز ممیز و بازرس امنیت هوانوردی
- ۱۰- اجرا مراحل مختلف ممیزی، بازرسی و آزمایش امنیت هوانوردی
- ۱۱- تعریف تحلیل علل ریشه‌ای و اقدامات اصلاحی موثر جهت رفع یافته‌ها

ملاحظات:

۱. اطلاعات بیشتر در سند ۱۰۲۰۷ ایکائو ویرایش اول-۲۰۲۵ قابل استفاده است.

National Aviation Security Instructors	تخصصی مدرسان ملی امنیت هوانوردی	عنوان دوره:
AVSEC-TRG-14		کد دوره:
حداقل ۲۲ ساعت آموزش نظری و ۸ ساعت آموزش عملی		مدت زمان:
سازمان هواپیمایی کشوری		توسط:
اطمینان از کسب دانش و مهارت برای مدرسان امنیت هوانوردی به منظور برگزاری دوره‌های آموزشی امنیت هوانوردی مطابق با برنامه ملی آموزش امنیت هواپیمایی کشوری		هدف:
مدرسان امنیت هوانوردی		جمعیت هدف:
کسب امتیاز بالای ۸۰ درصد		شرایط قبولی:
هر ۲ سال یکبار - ۱۲ ساعت نظری و ۶ ساعت عملی		دوره بازآموزی:
سرفصل‌های آموزشی: ۱- معرفی برنامه ملی آموزش امنیت هواپیمایی کشوری و نقش مدرس امنیت هوانوردی (۴ ساعت) (۲ ساعت) ۲- برنامه‌ریزی دوره، آماده‌سازی امکانات و تجهیزات و ایجاد دوره (۴ ساعت) (۲ ساعت) ۳- اصول یادگیری و آموزش (۱۰ ساعت) (۶ ساعت) ۴- آزمون و مراحل صدور گواهینامه (۴ ساعت) (۲ ساعت) ۵- ارائه آموزشی و ارزیابی عملکرد در قالب تمرین عملی (۸ ساعت عملی) (۶ ساعت)		
دانش و توانایی مورد انتظار بعد از گذراندن دوره: ۱- تشریح برنامه ملی آموزش امنیت هواپیمایی کشوری و نقش مدرس امنیت هوانوردی، برنامه‌ریزی دوره، آماده‌سازی امکانات و تجهیزات و ایجاد دوره. ۲- تشریح اصول یادگیری و آموزش، آزمون و مراحل صدور گواهینامه ۳- کسب مهارت در ارائه مطلب آموزشی و ارزیابی عملکرد		
ملاحظات:		

عنوان دوره:	مدیریت بحران و طرح پیشامد احتمالی	Contingency Planning and Crisis Management
کد دوره:	AVSEC-TRG-15	
مدت زمان:	حداقل ۱۲ ساعت آموزش نظری و ۴ ساعت آموزش عملی	
توسط:	مراکز آموزش امنیت هوانوردی	
هدف:	آشنایی با ارزیابی ریسک امنیتی، طرح پیشامد احتمالی و مدیریت بحران امنیتی برای کارکنان مرتبط	
جمعیت هدف:	مدیران امنیتی و غیر امنیتی نقش آفرینان، کارکنان دارای شرح وظایف در ارزیابی ریسک امنیتی، مدیریت بحران امنیتی و واکنش سریع به مداخله غیر قانونی	
شرایط قبولی:	کسب امتیاز بالای ۷۰ درصد	
دوره بازآموزی:	هر ۲ سال یکبار - ۶ ساعت نظری و ۴ ساعت عملی	
سرفصل های آموزشی:		
۱- ارزیابی ریسک امنیتی (۶ ساعت)		
- مروری بر تهدیدات		
- الزامات ارزیابی ریسک		
- روش های مدیریت ریسک در امنیت هوانوردی از جمله شناسایی، ارزیابی، کاهش، نظارت و اطلاع رسانی		
۲- طرح پیشامد احتمالی (۳ ساعت)		
- تعریف طرح پیشامد احتمالی و انواع آن		
- شرح وظایف و مسئولیت های نقش آفرینان		
- سناریو نویسی، تمرین های امنیتی و تحلیل نتایج		
- فرایند های تصمیم گیری، ارتباطات، اطلاع رسانی و گزارش دهی		
۳- بحران های امنیتی (۳ ساعت)		
- مشخصات بحران های امنیتی		
- اصول و روش های مدیریت، منابع و کنترل بحران		
- اصول اطلاع رسانی و مرکز فرماندهی		
- هماهنگی و واکنش سریع به مداخله غیر قانونی		
۴- تمرین عملی (۴ ساعت)		
- تمرین ارزیابی ریسک امنیتی		
- سناریو نویسی		

دانش و توانایی مورد انتظار بعد از گذراندن دوره:

- ۱- تشریح ارزیابی ریسک امنیتی، طرح پیشامد احتمالی، بحران‌های امنیتی و اصول اساسی مدیریت بحران، کنترل بحران، برنامه یا طرح مدیریت بحران، مرکز فرماندهی، هماهنگی و واکنش سریع به مداخله غیر قانونی
- ۲- کسب مهارت در ارزیابی ریسک امنیتی و سناریو نویسی

ملاحظات:

فصل ششم – اسناد و سوابق آموزشی

۶.۱ نگهداری اسناد و سوابق آموزشی

۶.۱.۱ نقش آفرینان و ذینفان ملزم به حفظ و به روزرسانی سوابق آموزشی تمامی کارکنان خود، از جمله سوابق عناوین شغلی، تاریخ به کارگیری، مستندات درخواست دوره‌های آموزشی، پایگاه داده پایش وضعیت آموزشی و گواهینامه دوره‌های برگزار شده برای آنان، هستند.

۶.۱.۲ مراکز آموزش امنیت هوانوردی ملزم به حفظ سوابق آموزشی دوره‌های برگزار شده و به روزرسانی آن‌ها هستند. از جمله مستندات آموزشی که باید توسط مراکز آموزش امنیت هوانوردی نگهداری شوند، به شرح ذیل می‌باشد:

(الف) نام فراگیر و عنوان شغلی و نام کارفرمای معرفی کننده؛

(ب) مستندات درخواست دوره؛

(پ) مستندات کامل برگزاری دوره آموزشی، از جمله تاریخ و مدت زمان به ساعت، فرم حضور و غیاب از جمله

نام و امضای مدرس و فراگیر با تاریخ؛

(ت) مستندات، سوابق و نتایج ارزیابی فراگیران

۶.۱.۳ سوابق باید حداقل برای مدت ۵ سال نگهداری شوند و در کوتاه‌ترین زمان ممکن پس از درخواست، در دسترس سازمان یا بازرسان سازمان، قرار گیرند.

ضمایم

- ۱- شیوه نامه شماره ۲۰۱۷ سازمان هواپیمایی کشوری (تائید بازرسان فنی امنیت هوانوردی)
- ۲- شیوه نامه شماره ۲۱۱۷ سازمان هواپیمایی کشوری (تائید مدرسان امنیت هوانوردی)
- ۳- شیوه نامه شماره ۲۲۱۷ سازمان هواپیمایی کشوری (تائید بازرسان ملی امنیت هوانوردی)
- ۴- شیوه نامه شماره ۲۳۱۷ سازمان هواپیمایی کشوری (تائید مراکز آموزشی امنیت هوانوردی)
- ۵- شیوه نامه شماره ۲۴۱۷ سازمان هواپیمایی کشوری (تائید مدیران امنیت هوانوردی)
- ۶- شیوه نامه شماره ۱۳۱۷ سازمان هواپیمایی کشوری (تعاریف واژگان امنیت هوانوردی)